

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe aștini, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrațional (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Apare în fiecare Duminică

Procesul „Foi Poporului”.

(„Darul de Paști”.)

Cluj, 21 Nov. 1902

„Foil Poporului” i-a fost dat, ca să înceapă hora în seria cea nouă de procese intentate nouă. Și a început-o în mod vrednic, oăci redactorul „Foil Poporului” și autorul schiței biografice a martirului Ioan Buteanu, reprodusă în „Darul de Paști” după prima publicare în 1897, *Victor Lazăr a fost condamnat la 4 luni temniță de stat și 600 cor. amendă în bani*, în cas de neavere încă 1 lună temniță.

Procesul s'a pertractat în sala noului palat de justiție, care promite a deveni în era „blândului” Széll un loc de întâlnire frecventă, deși involuntară, pentru Români. Acusator public a fost dl Ludovic Daniel (fratele comerciantului din Sibiu), fost oficer în activitate apoi reintors pe cariera, numită la noi „a dreptului”. Președinte de tribunal dl Szentkereszty, cunoscut din toate procesele noastre de presă. Jurații, burghezi clujeni: comercianți și industriași. Apărător dl Dr. Cassiu Maniu, care cu o rară abnegație, chiar și la noi, a luat și la sarcina ingrătă de-a apela la dreptate pentru jertfele sistemului de astăzi.

Locul rezervat pentru public s'a umplut în curând.

După ce se la, cu ajutorul tălmăciului, naționalul acusatului, se cetește

„). Translatorul e un tiner advocat, Dr. Tauber, trăit în Bucovina, care deși pare a nu afla câte-odată curând termenul pentru o espreșune românească — de vină e Olujul — a fost foarte conștient în traducerea celor spuse de acusat. O singură-dată pare a fi greșit, după

lista juraților. Doi jurați, profesori de universitate, cari nu s'au prezentat, sânt pedepsiți de tribunal cu câte 50 coroane. Să se afle oare în Cluj și oameni, cărora să le fie genante astfel de procese?

Nici apărătorul, nici procurorul nu uzează de dreptul de-a excepționa pe vre-unul dintre jurați.

Urmează *citirea actului de acuză*, în care procurorul, pe baza unor pasagii smulse din schița biografică, vrea să dovedească, că toată tendința autorului a fost îndreptată într-acolo, ca să aște pe Români la ură contra naționalității — une-ori zicea națiunii — maghiare. După citirea actului de acuză a urmat *citirea întregii biografii*, tradusă în limba maghiară. Răutăciosul de traducător nu s'a îndestulit, că a fost silit să redea românește titlul complet al broșurei cu pricina, dar' toate numele comunelor și al Transilvaniei le-a lăsat românește, așa că bietul notar al tribunalului a fost silit să facă deprinderi involuntare de silabisire românească, având îndreptător pe președintele tribunalului.

Nota hazlie a pertractării.

Urmează *interogatorul acusatului*. Acesta constată dela început, că întreaga schiță e pur istorică, și nu articol de agitație. Cu „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 de ani în urmă”, tom. II, de George Barișiu, cu memoriile lui V. Moldovan în mână, dovedește, rapoartele foilor din Oluj, dar' e mai verosimil, că acestea într-adins au întortochiat lucrul, când scriu, că între Maghiari și Români acum n'ar mai fi conflicte, după părerea acusatului, care într-adevăr a accentuat, că în schița incriminată nu se spune nimic, că ar exista acum conflicte între Maghiari și Români.

că în cele scrise de el a citat numai fapte istorice. Constată, că aproape fiecare pagină din istoria Românilor până la 1848 e o dovadă de asuprirea, căreia i-au fost supuși Români din partea Maghiarilor. Reproducerea faptelor istorice nu poate constitui act de agitație contra unei naționalități, mai ales și în cazul de față, în care autorul nu se provoacă de loc la prezent, ci prezintă cetitorilor o pagină din tristul trecut al Românilor. Că autorul a aflat de lipsă să dea și istorie cetitorilor „F. Poporului” se explică din însăși tendința acestei foi populare: de-a instrua pe Românul dela sate și de a-i prezenta trecutul trist, ca atât mai mare să-i fie rîvna pentru înaintare, ca atât mai curând să ajungă pe celelalte naționalități pe terenul cultural și economic.

Terminându-și acusatul cele spuse des întrerupt de întrebări de ale președintelui, care voia să-l aducă cu tot-dinsadinsul la declarațiuni de actualitate, *apărătorul cere sistarea procedurii*, fiind cas de prescriere, căci schița incriminată a fost tipărită deja în 1897. Procurorul se desvinovățește, că n'a incriminat schița din 1897, pentru-că i-a scăpat din vedere. Dacă ar fi să cetească toate produsele de presă scrise românește și nemțește, ar trebui să fie cel puțin cinci, cari să se coupe numai cu acestea.

Se statorește textul întrebării, ce trebuie să se pună juraților, apoi urmează *vorbirea procurorului*. Declară, că foarte fără plăcere (!) se simte în procese de presă, pentru-că dorește pacea. Aceasta o zădărnicesc „agita-

FOIȚA.

Poesii populare.

Din Sebeșul-săseșc.

Comun. de Ioan Limbean, june.

Păsărică păsărea
Spune-i tu la maica mea,
Să-mi trimit-o cărticea,
Să mă mai mângăiu cu ea.
Maică măloulia mea
Mai bin' de nu m'ai avea,
Decât să trăesc așa;
Mai bin' nu m'ai fi avut,
Să trăesc tot cu urf.
Frunză verde ici-colea
Cum aș scrie-o cărticea,
S'o trimit la maica mea,
Să se mângăe cu ea,
Să se mângăe de dor,
Că și eu numai nu mor,

S'o cetească câte-odată,
Să nu fie supărată,
Că eu sânt supărat rău,
Știe numai Dumnezeu.

Din Cebea.

Comun. de Petru Indrețu.

Foaie verde cucuruz,
Fetele din dealul bun
Au perdut plăcinta-n drum,
Ele 'n seamă n'or băgat
Că feciori o-au aflat.

Fetele din valea mică
Nu știu face mămăligă,
Când pune oala la foc,
Se duce de dă la pore,
Porcu-apucă a guița,
Fata n'cepe a cânta.

Nici cu gândul n'am gândit
Cine drac m'o ciufulit,
Rădăcina dintre cepe,
Și urfita dintre fete.

Foaie verde de georgină
Fata moașii e 'n grădină,
Culege la strugurei
Așteptând drăguțul ei.

Din Vrani.

Com. de George Munteanu, corist.

Vai de cel care iubește
Iubește și năpustește,
Cu dorul se prăpădește.

Cine n'are dor sub soare
E ca apa de pe mare,
Lină și ou stîmpărare.

Dorul mândrii cu al meu
Să-l astringă Dumnezeu,
Și să-l facă un păreu,
Păreuț cu apă rece,
Cine-o bea de dor li trece,
Dar' de-o bea și vr'un urf
S'aud mîne o'a murit.

torii. În deosebi în »Părțile ardelenec» decurge o continuă agitație contra statului unitar maghiar, contra limbii maghiare, limba statului. Asta o face mai ales o parte dintre Români. Autorul schiței înocă e unul dintre acestia. Intreaga schiță 'i-a servit numai de pretext, ca să prezinte oât mai multe cruzimi comise de Maghiari în contra Românilor. Dar' de cele comise de acestia contra Maghiarilor nu spune nimic. Cere pedeapsa oât mai aspră a acuzatului. — Publicul din sală, deși în majoritate străin, a rămas pasiv la vorbirea procurorului.

Acuzatul protestează din nou contra înșinuării procurorului, că ar fi urmărit agitarea Românilor. Activitatea lui Buteanu s'a desfășurat mai ales în luptele din 1848/9, deci mai ales momente din acel timp a trebuit să scoată la iveală din viața lui Buteanu. Roagă pe Jurați să nu se lase ademniți de înșinuările procurorului, ci să pronunțe un verdict achitător, oâci aici e vorba de istorie și nu de timpul de față. Cedează apoi cuvântul apărătorului.

Voboște apărătorul: calm, dar' cald și convingător. El zice:

Deduțiunile procurorului numai așa pot ave consistență, dacă am admite, că legislatorii cap. VI. privitor la delictele de presă, n'au avut în vedere principiul cel mai înalt legislativ: respectarea adevărului pentru a menține în demnitatea sa actul lor legislativ. E foarte trist lucru, când dl procuror în loc să caute la capitolul acesta și să ni-zuească a se ocupa cu cazul concret, se avântă pe platurile istoriei, despre care poate ști, că nu poate vorbi ca autoritate istorică în comparațiune cu un G. Bariș, membru al unei academii celebre și autor al unor opuri atât de valoroase științifice. Tot ce aduce despre statul ungar n'au valoare absolută, pentru-că una din două: statul sau este susținut prin idealuri comune, sau prin forță. Dacă e susținut prin idealuri, trebuie să recunoască, că cel mai înalt ideal este cel al umanismului, față de care trebuie să tacă ambițiile egoiste maghiare, cum sunt ambiția de rasă, ambițiile istorice. Tot atât de eronată este procedura procurorului, când se avântă ca critic literar și eărăși dintr'un teren foarte ȳubred și lui necunoscut vrea să-și înarmeze acusa. Oâci ori-și-ce om loial cugetător poate vedea, că schița biografică încriminată este un operat solid făcut, cu cea mai perfectă legătură logică. Astfel argumentarea procurorului și din punctul acesta de vedere este nulă și foarte natural, că dacă ar ceti d-nii jurați de sute de ori pasagiile încriminate, n'ar pute afla agitație, afară de aceea, că toate sunt reproduse pe basă științifică-literară, precum am documentat. Toată procedura procurorului ne umple cu fiori și groază, că ear' vor veni timpurile, când oamenii se omorau pentru o literă, ca pe timpul Arianelor, sau când martirii adevărului Galileo Galilei era aproape să plătească cu viața enunțarea unui adevăr, ear' Giordano Bruno a fost tirit pe șafot pentru sf. dreptate. Cine vrea să fie om cult, trebuie să știe istoria, trebuie să-și plece capul înaintea ei, nu să submineze cu acuse de acestea activitatea istorică-literară.

Pe d-voastră, dlor jurați, numai la aceea vă fac atenți, că ocupându-vă mai serios cu istoria ca dl procuror, în fine să ajungeți la convingerea, că civilizația mai mult are să mulțumească dreptății și iubirii de-aproapelui, cari ambele comandă, ca cetățenii unui stat să nu fie oprimați, ci să aibă parte perfect egală întru toate în ori-și-ce bunuri sociale. Asta e iubirea adevărată, nu cea propagată de dl procuror cu lauda limbii și națiunii maghiare. Ca oameni civilizați veți fi știind deoi, ce este dreptatea și iubirea despropelului și văzând cu ochii, oât este de nevinovat acuzatul, vă veți ține de datorița culturală a-l achita.

Mai declamă procurorul câteva frase, dovedind că nu-l poate urmări pe apărător pe terenul științific, unde a ridicat discuția, și presidentul dă juraților instrucția obicinuită, cerând să-și tragă bine seama, dacă nu cumva autorul n'a făcut istorie adevărată, ci sub masca acestuia a oăutat numai să agite. Ear' afurisita de »tendență»!

Jurații se retrag, ca după oâtva timp presidentul lor să enunțe, că cu o majoritate mai mare de 7 voturi îl află vinovat pe acuzat.

Tribunalul statorește în vederea, că nu sunt momente agravante, ci atenuante, îndeosebi că acuzatul n'a mai fost pedepsit până acum și publicarea din »Darul de Paști» e o reproducere a celor scrise de acuzat în 1897, pedeapsa anunțată la început.

Procurorul se declară mulțumit cu pedeapsa dictată.

Apărătorul anunță cas de nulitate pe baza §. 385, punctul 1 lit. a. c. și pt. 3, fiindcă nu s'a constatat act punibil, nu s'a dat drum faptului prescrierii și nu s'au ținut cont de toate momentele atenuante.

Procurorul cere, ca arestatul să fie numai decât desfinut. Asta din motivul, că fiind pedeapsa grea și pedepsitul om inteligent (inteligent ember), care simte mai tare greutatea ei, nu e exclusă posibilitatea, ca să se îndepărteze din țeară. Presidentul enunță, că tribunalul nu poate satisface cererii, dacă nu are și alte motive.

GERMANII PENTRU ȘVABI.
Mai multe ziare din Berlin au trimis abonaților ca anex o broșură, cu titlul: *Process de presă contra redactorilor germani din Ungaria-sudică. În broșură se vestejesc procesele făcute lui Cramer, Korn și Krisch și ilegalele espulsări ale celor doi dintâiu și se provoacă presa germană să ia în apărare cauza Șvabilor oprimați din Ungaria.*

La loc!

Un discurs al lui Körber.
Președintele consiliului a pronunțat la întrunirea federațiunii centrale industriale austriace un discurs, declarând că guvernul se gândește (cu serioșitate la menținerea uniunii economice a monarhiei.

În această privință, guvernul unguresc este animat de aceleași intențiuni.

Deasemenea, guvernul este hotărât de a nu încheia decât tratate de comerț, avantajoase producțiunii indigene și pe termene lungi.

În urmă, președintele consiliului a vorbit despre situațiunea politică internă, zicând că interesele economice ale poporațiunii nu trebuiesc nici măcar atinse prin violența luptelor de partid.

O adunare a partidului slovac. Advosatul Dr. Emil Stodola din Lipto-Szt. Miklos prin o cerere în limba slovacă a anunțat oficiului pretorial ținerea adunării partidului național slovac. Fisolgăbirul Iuliu Jobb a desegat convocarea adunării pe motivul, că nu recunoaște o organizațiune a partidului slovac. În fața acestei interziceri Stodola prin un nou act adresat pretorului în limba slovacă a anunțat, că deputatul naționalist slovac Ioan Rujjak își va ține darea de seamă înaintea alegătorilor săi.

Pretorul a trebuit să ies la cunoștință și deputatul Rujjak de fapt, s'a și prezentat în adunare, care în urmă totuși a fost a partidului național slovac. Foile maghiare sunt revoltate că în adunarea binecercetată în loc de dare de seamă s'a agitat contra guvernului și a maghiarimii.

Din dietă.

Sedința din 19 l. c. a prezentat un interes deosebit. Széll a tăcut cu mare greu două săptămâni, de aceea și vorbirea ținută a fost momentosă și ca lungime — ca de obicei —, dar' și ca cuprins. Chestia naționalităților a format obiectul principal al vorbirii lui. După-ce spune, că încă în sesiunea actuală va prezenta un proiect pentru modificarea regulamentului casei, ca să se mai înfrêneze potopul de vorbă din dietă, reflectează la cele spuse de Komjathy în chestia naționalităților. Spune, că urmărește politica statului național maghiar, dar' pentru aceea nu persecută pe nime(?); el tractează pe toți cetățenii, de ori-ce limbă sau confesiune ar fi, în mod egal. În privința liceului din Brașov constată, că subvenția, ce o primește, e administrată de statul maghiar, prin urmare nu poate fi vorba de subvențiuni din afară. Fundațiunea nu poate fi confiscată, pentru-că prin aceasta s'ar viola dreptul de proprietate. E adevărat, că a fost vorba de-a institui un inspectorat deosebit pentru școlile secundare ale naționalităților, dar' s'a abătut dela planul acesta, fiind de convingerea, că e mai bine să exercite controlul statul prin organele deja existente.

Ce privește imputarea, că numește comiși supremi, cari pactează cu naționalitățile, o respinge ca neadevărată. Atât comitele din Arad, cât și cel din comitatul Târnavei mari au făcut în chestia naționalităților declarațiuni analoge cu cele făcute de Komjathy cu doi ani în urmă. Și ei au spus, că vor respecta drepturile naționalităților, dar' între marginile trase de statul național maghiar.

»Asociațiunii« din Sibiu l-a permis aranjarea unei loterii, nu a unei subvențiuni, conformându-se și aici celor cerute de Komjáthy, ca să se ajutore naționalitățile în dezvoltarea lor culturală.

Vorbește apoi despre întărirea alegerii lui Mangra. Respinge afirmațiunea, că ar sta sub influința lui Sturza sau a lui Goluchowski. El nu suferă nici un amestec străin în afacerile interne ale Ungariei. La întrebarea lui Komjáthy, că Mangra totuși nu va fi întărit, răspunde Széll, că nu e potrivit a pune întrebări în privința unei acțiuni administrative.

Vorbește apoi de agitațiunea »pan-germană«, pe care o urmărește cu deosebită atențiune și o va împedea după putință.

Ce privește plângerea orașului Sibiu, pentru-că tribunalul de-acolo și cel din Cluj refuză cereri înaintate în limba germană, a rezolvat-o astfel, că tribunalele au dreptul să interpreteze legea referitoare la limbile, ce se pot folosi (pentru-ce nu se execută textul clar al legii?).

În privința reformei parlamentare, zice, că și el e pentru ea, dovadă măsurile luate până acum. El, poate, că nu vrea să dea dreptului electoral o estindere așa de mare, ca deputatul Váczonyi, dar' se va ține de măsura, pe care i-o impun interesele generale ale țării.

La urmă vorbește despre pact.

În ședința din 21 l. o. a venit pe tapet chestia de imunitate a lui Nessi. Kossuthiștii s'au folosit de prilej, ca să facă gălgăie, să se esportoreze contra înmulțirii poporului, să numească guvernul lacheul regelui și alte grațiosități de felul acesta, cari s'au continuat în ședința de Sâmbătă. Intre vorbitori a fost și C. Eötvös, căruia îi răspunde Fejérvári scurt, că monarchia nu constă numai din Ungaria, ci din diferite popoare și provincii, cari încă trebuie considerate. După-cum se comunică din Budapesta, s'au început pertractări, cari să aibă de rezultat o astfel de rezolvare a chestiunii, ca să fie împăcată și suveranitatea parlamentară și punctul de vedere îndreptățit al corpului ofițeresc.

DIN LUME.

Macedonia.

Ou privire la reformele, ce ar fi să se introducă în Macedonia, scrie »Köln Zeit.«, că între unii ambasadori s'a ventilat chestia aceasta, dar' până acum fără rezultat, căci nici o Putere nu vrea să pășească mai energie față de Turcia în caz, că aceasta ar refusa să îndeplinească art. 23 din tratatul de Berlin.

După-cum se vede din raportul guvernatorului general al vilaietului Salonic, banda bulgară, cu care s'au ciocnit trupele turcești la Razlog, a fost compusă din 4—500 desertori din armata bulgară, ceea-ce s'a putut vedea și din armamentul ei, egal cu al armatei bulgare.

Știre măruntă.

Lordul Kitchener a sosit în Aden, unde s'a pus în conșlegere cu comandantul Maitland referitor la campania din țeara Somali.

SCRISORI.

Din Șura-mică.

— 20 Nov. 1902.

În 16 l. c. credincioșii gr.-cat. din parochia Șura-mică (comit. Sibiu) au avut o zi de mare sărbătoare.

În aceasta zi și-au văzut și dorul lor împlinit, ostenețele lor încununatăe cu rezultate aducătoare de fructe binefăcătoare din generațiune în generațiune. Ce pot face o mână de oameni, dacă conduși de un zelos conducător în bună înțelegere și cu dragoste lucră toți ca unul la înaintarea lor proprie culturală-morală, au dovedit-o Șurenii în mod eclatant.

O parochie mică, abia 350 suflete într'un timp scurt și-au zidit biserică de piatră frumugică, sar' acum un edificiu școlar solid și întru toate corespunzător recerințelor timpului modern. De model poate servi acest edificiu nu numai în tractul protopopesco al Sibiului ei, pentru întregă românia.

Inaugurarea acestei școale confessionale gr.-cat. s'a întâmplat în 16 l. c. cu o însuflețire vrednică de cauza pentru care s'a făcut.

Sosirea oaspeților.

La 2 ore p. m. a sosit neobositul și de toți iubitul administr. protopopesco M. O. D. Nic. Togan însoțit de preoții: On. D. Aron din Gurariului cu inv. D. Dancea, on. I. Ghișoiu din Oena și on. Dion. C. Decei din Orlat cu Leon Maior, inv., și alți inteligenți. Deja la intrarea în comună s'a putut observa, că se produce ceva extraordinar; străzile curățite erau îndesuite de popor: Români și Sași salutând cu fețele vesele pe cei sosiți.

În biserică.

În biserică s'a făcut »Inșăratul« de către d-nii preoți în frunte cu d. n. l. protopop, sar' cântările le-a executat un cor improvisat de învățători. Biserica era literalmente îndesuită de popor. Bătrâni și tineri, femei și copii cu evlavie adevărat creștinească înălțau rugăciuni de mulțumită către tronul celui Atotputernic, că le-a ajutat să ajungă în Ziua de azi, zi de bucurie pentru ei toți. Am observat și un număr însemnat de sași în biserică în frunte cu primariul și notariul comunei.

Au început apoi a da vers clopotele din turnul bisericeii. Era un sunet de sărbătoare ca un răsnet mult exprimător al simțimentelor de viu entuziasm, elevator de suflet; pe mulți bătrâni cu părul înălbit de mulțimea anilor i-am văzut cu ochii lucind în lacrimi fiind în-

Procesiunea

imposantă. Dela biserică până la edificiul cel nou școlar era un șir neîntrerupt de oameni. În frunte curatorii bis. cu praporii, harnicii învățători cântând dulce și armonios, protopopul cu preoții în odajde sfinte și popor, Români și Sași. Și numărul oamenilor creștea mereu, încât spațioasa sală a școalei n'a putut cuprinde pe toți, ci mulți au rămas prin curte și pe la ferești.

În școală.

Aici s'a săvârșit sfințirea cea mică a apei și după rugăciunile frumoase în-

datinate la astfel de ocașuni însoțite de cântările edificatoare ale cântăreților, stropindu-se cu apa sfințită noul edificiu, m. on. domn protopop adresează poporului cuvinte mult instructive.

»... Zi de sărbătoare aveți azi, zi de mare însemnătate pentru această parochie. Fețele voastre luminate de razele bucuriei și ochii vostri strălucitori de lacrimi mult vorbitoare ne spun la toți, că dorul inimelor voastre l-ați ajuns, fructele ostenețelor voastre le gustați azi în pace și satisfacție și le vor gusta pe mulți ani în viitor copii de copii vostri...»

Expune apoi într'o vorbire de toată frumuseța însemnătatea, mai ales azi a bisericeii și școalei la poporul românesc. Aduce meritate laude zelosului preot A. Mihuleț, curatorului și întreg poporului, precum și comunei pol. reprezentată aici prin notarul, primarul cu întreg comitetul și încheie cu cuvintele: »... Ear' cerul să și reverse în abundență darul seu împrăștiator de lumină și adevărată cultură religioasă-morală și națională peste odraslele tinere, cari se vor adăposti din generațiune în generațiune în acest edificiu cultural, care doresc ca de vatră caldă a tuturor virtuților cr. și științei să servească în veci. Amin«.

După stropirea întreg poporului present cu apă sfințită cu toții ne-am reîntors între sunete de clopote și cântări în biserică, unde făcându-se »Opustul« îndatinat ne-am grăbit la

Masa

dată de curatorul bisericeii gr.-cat. în școală. 50 persoane: preoți, învățători, notarul și primarul com., învățătorii sași și fruntași economi români și sași am petrecut în bună dispoziție câteva momente.

Șirul toastelor, altcum destul de lung, l-a început iubitul nostru șef tractual vorbind pentru Escelența Sa metropolitul. Onor. Dion. Aron pentru preotul local și popor, Onor. A. Mihuleț pentru protopopul N. Togan, felicitându-l că în timp abia de 2 ani de când conduce acest tract deja a inaugurat al treilea nou edificiu școlar. Învățătorul Leon Maior vorbește foarte potrivit pentru preoțime. A vorbit apoi bunul orator și inteligentul preot al Orlatului On. Dionisie C. Decei pentru reprezentanții comunei politice și într'un remarcabil toast pentru învățătorime:

»... Ei sânt pionierii adevărați ai culturii noastre, ei muncesc din greu cu adevărată dragoste la baza educațiunii poporului nostru tragând breze adânci în ogorul culturii noastre naționale, ei cresc națiunii filii iubitori și patriei cetățeni harnici...« Au mai vorbit notarul com. și rectorul școl. pentru pace și bună înțelegere și pentru oaspeți.

Ne-am despărțit apoi reîntorcându-ne fiecare vesel pe la ale sale și mângâiați, că un lucru bun s'a făcut și prin actul săvârșit s'a asigurat viitorul școalei din Șura-mică pentru totdeauna.

Vivant sequentes!

Un participant.

Adunarea femeilor rom. din Abrud.

— 12 Nov. n. 1902.

Reuniunea femeilor române din Abrud și-a ținut adunarea generală în 2 Noemvrie et. n. sub prezidiul doamnei *Ana Furdul*, care prin o vorbire potrivită a arătat însemnătatea și menirea școlii susținute de reuniune, în care fetițele noastre, pe lângă cunoștințele recarute să-și capete și o educațiune mai potrivită, ca ulterior devenind mame și dănașe, să știe să-și înimele fragede ale fiilor săi, iubirea de Dumnezeu, de neam și de patrie, precum și celelalte virtuți creștinești, cari decorează pe femeile culte. A rugat pe cei prezenți, ca având dânsa a prezida această adunare să-și dea concursul binevoitor, ca conlu-crând în iubire și armonie, toate obiec-tele ce se vor pertracta să se poată re-solva în modul dorit. După care salu-tând pe cei prezenți, a declarat aduna-rea deschisă.

Vorbirea de deschidere a fost as-cultată cu viu interes, și însoțită de re-petate «să trăească».

Cetindu-se raportul comitetului s'a luat spre știință, că comitetul reuniunii dela ultima adunare a ținut 5 ședințe și că averea reuniunii a crescut la suma de 33.930 cor. 76 bani.

Pe lângă aceasta mai este fondul pentru «Pomul de Crăciun» în sumă de 743 coroane 57 bani și fondul «Coroa-nelor eterne», în sumă de 601 coroane 36 bani.

Și fundațiunea «Zoe și Cornelia Cirlea», din care se procură cărți și re-culsite pentru elevele mai lipsite de mij-loace. Acest fond se administrează se-parat și de present este de 1435 cor. 64 bani.

Raportul luat spre știință s'a alătu-rat la protocol.

Războiul doamnei caserită Sil- via Cirlea, aflându-se esast și în ordine deplină s'a aprobat, dându-i-se absolu-tor și votându-i-se mulțumită proto-co-lară.

Cetindu-se budgetul propus de co-mitetul reuniunii s'a acceptat întocmai, cu o sumă: la intrate de 2878 cor. 13 bani; la eșite de 1970 coroane și cu un excedent de 908 cor. 13 bani.

Pentru înscrierea membrilor și în-casarea taxelor s'a emis o comisiune în persoana: doamnei Silvia Cirlea, a d-șoarei Mărioara Nicola și a dlui Dr. Nicolae David și s'a suspins ședința pe câteva minute.

Peste 10 minute deschizându-se șe-dința, comisiunea emisă a raportat prin dl Dr. Nicolae David, că s'au încasat: dela doamna Ana Filip 10 coroane; câte 5 coroane dela doamnele: Silvia Cirlea și Vilma Pop și dela domni: Mihaiu Cirlea și Dr. Nicolae David; câte 4 cor. dela doamnele: Ana Furdul, Elvira Pop, Silvia Popovici și Sabina Borzia și dela d-șoara Sofia Bucegan, precum și dela domni: Romul Furdul, Iosif Draia, Dr. Laurențiu Pop, Silviu Lazar, Dr. Ale-xandru Borzia și Traian Morean; câte 3 coroane dela doamnele: Cor. Danciu, Ana Gomboș și dela dl Iosif Gomboș; câte 2 coroane dela doamnele: Marga-reta Balta, Maria Cloara, Elena Tele-

guțiu, Eugenia V. Simu, Sofia Pușcariu, Mariți Deoanca, Maria David, Elena Iet-ter; dela domnișoarele: Letiția Albani, Octavia Stoies, Maria Cloara, Alma De-mian, Iudita Suciu și Elena Adamovici și dela domni: Alexandru Vasile, Petru Macaveiu și Ioan Simu. Suma 116 cor.

Dl Ioan Simu propune, să pentru vizitarea școlii pe lângă doamnele din comitet, să mai fie aleși și câțiva bărbați.

Această afacere aparținând comi-tetului, adunarea o încredințează comi-tetului.

Pentru verificarea protocolului s'au ales dnele: Silvia Cirlea, Silvia Popo-vici și Maria David. După care d-na prezidentă mulțumind celor prezenți, pentru interesul și seriozitatea, cu care au participat și la aceasta adunare, de-clară adunarea generală închisă.

În fine dl Dr. Laurențiu Pop, în ter-mini aleși, mulțumește d-nelor membre din comitetul reuniunii, pentru zelul și ab-negațiunea, cu care conluoră pentru progresul și înflorirea reuniunii și a



ALFONS al XIII-lea, Regele Spaniei.
(Din «Căl. Pop.»)

școlii susținute de aceasta, și cu deo-șebire mulțumește doamnei Ana Furdul, pentru osteneala, ce și-a luat venind din depărtare, și pentru buna condu-cere a acestei adunări.

Abrud în 14 Noemvrie 1902.

Alexandru Ciura,
secretar.

Popoarele nomade și animalele lor domestice.

S'ar părea, într'adevăr, că laptele este hrană, care se poate câștiga mai ușor, și că popoarele, cari n'au ajuns încă să știe cultiva pământul, ca se tră-iască din cereale și din legume, să hră-nesc cu lapte. E lesne să îți oi ori ca-pre, sau chiar și iepe — după-cum fac Tătarii, cari beau numai lapte de capă — și chiar vaci, al căror lapte să fie hrana principală a unui popor. Și așa se crede, că popoarele nomada cari își schimbă mereu locuința, trăiesc numai din laptele turmelor lor, pe cari le mână din loc în loc tot la pășune mai proaspătă.

Lucrul însă n'a fost și nici nu este așa. O dovadă puternică este poporul Zulușilor în Africa. Acest neam, unul dintre cele mai inteligente ale rasei ne-gre, se ocupă cu creșterea vitelor și e cel mai vrednic crescător de oi și vaci între toate popoarele rămase mai în urmă cu cultura. Și cu toate că Zulușii au turme urișe de vite, ei nu știu încă ce însemnează a mu'ga laptele. E cu-rios lucru, și de mirare, dar' e așa. După obiceiul vitelor și al mișilor, Zu-lușii sug cu gura laptele din uger și apoi din gură îl lasă în anumite vase de lut, ear' dintr'acestea îl toarnă și-l păstrează în burdufuri de bivoli. Nu tre-bue multă înțelepciune, să vezi că lap-tele astfel păstrat nu poate să rămâie dulce nici măcar două oasuri; el se înă-crește, se strică ori se încheagă numai desât.

Astfel, Zulușii nu pot mânca lapte dulce nici odată. Și nu că nu pot, dar' nu vreau. Earăși e lucru curios, că popoarele sălbătice nu iubesc de loc lap-tele dulce; la popoarele negre din Su-dul Africii e oprit prin legea lor reli-gioasă laptele dulce ca hrană, și chiar Zulușii nu-l mănâncă. Dela vîrsta de oinci ani în sus, mîncarea laptelui dulce e păcat la popoarele ce cresc vite în Su-dul Africii. Pe lângă legea religioasă se mai adaogă credința deșartă, că mîn-carea laptelui aduce pagubă și boale în vite.

De sute de ani, pe stepele de sud ale Siberiei, trăesc popoare nomade cu turme cât vezi cu ochii. Însă nici unul dintre aceste popoare n'au ajuns încă la înțelepciunea să știe face brînză din lapte.

E adevărat, că oamenii înainte de a fi plugari statornici, cu sate și orașe, au fost ciobani, călători cu turmele de oi până colo. Pământul pe-atunci nu-l știau cultiva, sate și orașe nu puteau să aibă, căci ei erau tot pe drumuri. Noi cunoaștem istoria lumii numai dela un loc, de când au început oamenii a se statornici, a se ocupa cu cultivarea pământului, a-și face sate și orașe și a face state.

Pe vremea aceasta, adevărat pe când încep oamenii a se statornici, ei aveau multe soiuri de vite domestice, prin ur-mare de sute și poate de mii de ani înainte, ca ciobani, ei se ocupau cu îm-blînzirea unor anumite vite. Căci toate, și cal și bou și căne și oae, au fost săl-bătice odată — cum se găsesc și astăzi — și omul prin răbdare și inteligență le-a îmblînzit. Cănele a fost lup curat, dar' prins de mic și crescut sute de ani pe lângă om, cu încetul și-a pierdut fi-rea cea rea și a luat firea, pe care o are.

Trebuie să ne închipuim o vreme de tot îndelungată, de când au început oamenii a îmblînzii animalele, până ce le-a făcut să fie așa cum sînt astăzi. Pentru că de-adreptul blînde și împrie-tinite cu el n'a găsit omul nici un ani-mal, și nici nu e de gândit că poate Dumnezeu însuși i-ar fi dat omului că-nele ori calul așa cum sînt aceste ani-male astăzi, ca să se folosească de ele. Nu, oamenii au trebuit să stăruască mult până să aibă aceste animale.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICA.

Cultura hrișcăi.

Sunt mai multe specii și varietăți de hrișcă. Cele mai cunoscute și mai răspândite la noi în cultură, sunt două: hrișca polygonum fagopirum și hrișca polygonum tartaricum. Dintr'aceste două, cea din urmă este mai mult cultivată, pentru-că duce mai mult la ger (frig).

Pământul, în care se cultivă hrișca, nu e nevoie să fie îngrășat; ea reușește foarte bine în pământ sărăcăcios. Nici-odată nu e bine a se sămăna în pământuri noi, prin țelinișuri sau în locuri, cari sunt sparte de curând, căci sămănată în aceste pământuri crește prea din cale afară în pați și boabele nu se fac multe. Intr'un pământ, în care s'a cultivat săcara sau o altă plantă de toamnă, acolo îi priește hrișcă și nici-decum într'un pământ îngrășat sau care e pus în cultură de curând. Locul, unde hotărăm a cultiva această plantă, trebuie curățit de buruieni de cu toamnă și de se poate să-l facem ogor.

Hrișca e o plantă neprețuită, pentru-că rodește bine în pământurile slabe, unde alte plante nu ar reuși așa bine.

Clima. Hrișca e o plantă foarte gingașă și nu poate duce la friguri mari, din această cauză cu mare greutate se nimerește cultura ei, mai ales că pe unele locuri clima e foarte schimbătoare. Și cum nu-i place frig, ger sau răceli mari, cel mai nimerit lucru e s'o sămănam virstat în 3—4 săptămâni câte o bucată, încât din aceste bucăți să poată ghici una cu clima ce-i folosește. Nu e bine s'o sămănam în locurile cu climă rece și friguroasă. Bine e să se semene mai târziu, când nu mai e de temut de frig și când clima e mai caldă (15 Maiu până la 15 Iulie).

Arătura. Ca ori-ce plantă hrișca cere ca locul să fie bine pregătit și mărunțit. În locurile unde nu mai putem sămăna alte plante, în secăriști, în miriști de grâu, e bine a face ogor de cu toamnă pentru hrișcă.

Arătura trebuie făcută în cele mai bune condițiuni: brazda trebuie să fie bine răspunsă, fără greșuri (brăzdoae). Dacă voim să avem o hrișcă bună, primăvara trebuie să întorcem acel ogor și să-l boronim (grăpăm), ear' când a sosit timpul sămănatului prin Maiu și Iunie, în ajun trebuie arat locul definitiv. Cu cât pământul va fi mai bine preparat, curățit

de buruieni și mărunțit, mai bine i-va prii hrișcăi, se va desvolta și boabele vor fi de calitate superioară.

Alegerea semințelor. Sămănta trebuie să fie cât se poate de curată, bine aleasă și să nu cuprindă corpuri străine. Ca să îndeplinească aceste condițiuni, sămănta trebuie aleasă cu îngrijire în timpul treieratului, dându-o prin diverse ciururi, vânturătoare, trioare, etc.; acesta e cel mai bun sistem.

Sămănta de hrișcă se deosebește foarte mult de aceea a celorlalte cereale, de aceea se alege bine la vânturat. Boabele cele mai ușoare se duc cu vântul, pe când cele grele rămân toate, bine înțeles că semințele cele mai grele sunt bune de sămănat, ear' nu cele ușoare. Unii dintre cultivatori opresc semințele cele ușoare pentru sămănat. Acest sistem e greșit. Nu trebuie să se uite zicătoarea: »Ceea-ce sameni, aceea culegi«. Dacă sameni semințe bune și pline așa le recoltezi. Când nu avem sămăntă pentru sămănat, trebuie să ne-o procurăm dela un bun grănar și să ne încredințăm, că nu e amestecată cu de cea veche, căci sămănta veche nu răsare și perde facultatea de încolțire.

Sămăntăru-a. Timpul cel mai bun pentru sămănatul hrișcăi este când nu mai sunt de temut geruri și brumi groase și numai atunci când clima e caldă, dela 15 Maiu până la 15 Iulie. Fiindcă hrișca e o plantă gingașă, e bine să nu se semene odată în 2—3 zile, ci mai bine e să se semene treptat în o lună câte puțin, căci nu se știe care va reuși mai bine; recolta alege. La noi, clima e foarte schimbătoare în o lună. Când pământul e umed și timpul e călduros, răsare bine. De obicei cultivatorii o seamăna cu o săptămână înaintea »Moșilor«.

Boabele hrișcăi fiind cam verzi le întindem în magazine în pături subțiri, spre a nu se încinge sau incolți. Cu paele facem stoguri sau șire.

În cei mai răi ani putem calcula ca producțiune 25—30 hl. pe hect. sau 10—15 pe pogon.

Producțiunea boabelor în anii buni se ridică până la 18—20 hl. la pogon. Paele se ridică până la 1500—2000 kg. pe pogon, ear' când este cultivată în un pământ îngrășat atunci producțiunea paelor crește mai mult, ear' boabele dă mai puțin.

Avantajele acestei plante. Ori-ce cereală lasă pământul în cele mai multe cazuri sărac, hrișca sărăcește pământul mult mai

puțin, ba încă îl lasă fertil, bun pentru sămănat grâu în locul ei; boabele de hrișcă conțin puțină făină, nu ca cerealele, dar' în schimb conțin mai multă materie oleioasă, devenind cu aceasta foarte hrănitore. În Moldova, este o zicătoare asupra hrișcăi: »Că pâinea hrișcăi scoate pe om din nevoie, îi bănoasă și se vinde cu preț«. Făina de hrișcă e albă, și dă un bun gust de mâncare, se întrebuintează la facerea pâinei, fiind foarte bună amestecată cu cea de grâu, cu boabele ei se îngrășă bine porcii, ca și când le dăm orz uruit sau păpușoi, — cailor le dă putere ca și ovăsul.

Din hrișcă putem face cel mai bun nutreț pentru vitele cornute; oilor nu le priește această plantă dată verde, căci dacă apucă să mănânce din ea verde, atunci se îmbolnăvesc lesne de tot și li-se umflă capul.

De dorit este, ca această plantă să se răspândească mai mult în cultură printre sătenii nostri cultivatori de pământ și chiar pe la moși, căci după cum vedem are avantaje destul de frumoase; devenind folositoare mult și sătenilor nostri, căci s'ar mai schimba și felul de nutriție ce este vecinic: mămăligă cu varză acra, etc. dar' și mămăliga din porumb stricat.

Prin părțile Munteniei, hrișca se seamăna după meiu.

După-ce am făcut cea din urmă arătură se grapă locul și apoi se seamăna 30—35 chlgr. pe hectar. După sămănat se grăpează locul cu grapa flexibilă și apoi cu cea de mărăcini; în fine, tăvălugim bine locul. Când boronim trebuie observat ca sămănta să nu intre prea adânc în pământ, sămănta nu răsare sau chiar putrezește.

Hrișca are o zicătoare: »Dacă vrei să crească lesne și frumos, lasă-i loc«. Astfel hrișca nu trebuie sămănată des; nu se pune pe hectar mai mult ca 35 chlgr.

Vegetația. Hrișca vegetează 80—90 zile dela sămănat până la recoltat. Dacă sămănam în Maiu, recoltăm în August. Se poate întâmpla ca pe la sf. Maria-mică (8 Septembrie) să cadă brumă; atunci nu putem zice că vom avea o recoltă bună de hrișcă. Dacă se întâmplă că în Iulie nu plouă, vegetația se întârzie, suferă foarte mult de frig și cea mai mică răceală o prăpădește.

Lucrări de întreținere avem plivitul de buruieni de câte ori aceasta se cere.

Recolta. Începem recolta pe la sfârșitul lui August. De multe ori recolta se face

Stîncile Doamnei.

De Carmen Sylva

IV.

Perzând ori-ce frioă alergă ca vântul, coborî stîncea și se trezi alături de Stefăniță, tocmai în momentul când se căsnea din răzputeri să-și scoată ghiarale ursului, care în durerile morții, i-le înfipse în umăr. Cu toate suferințele sale, sări în sus de bucurie când zări pe domnița, sănătoasă și sdravănă în picioare lângă dînsul.

El credea că a fost sfășiată de fiară, pe botul căreia văzu urme de sânge dela vînatul, pe care-l găsisse în peșteră. Stefăniță nu voia să arete umărul rănit domniței, dar' ea nu-i dăte pace până nu i-a bandujat rana cu petece de stofă, pe cari le-a rupt din hainele ei.

— Am furat porumbul ăsta, Domniță, zise el rîzînd la vederea ursului mort, a cărui blană va servi drept plapomă călduroasă stăpânei sale.

Ea îl muștră când i-a povestit el cum a furat porumbul.

— Bieții oameni vor fi avut nevoie de el, de sigur, Stefăniță, zise ea. De ce nu le-ai plătit mai bine.

— Dar' cu ce parale? Măria Ta nu știe că n'am bani; dar' i-aduc niște vești foarte bune. Bunul nostru domn a reușit să ajungă la Cioeu și acolo își adună trupele.

Preste câteva zile cred, că cu ajutorul lui Dumnezeu Măria Ta va fi împreună cu dînsul.

— Și de-abia acum ai găsit vestea aceasta bună.

— Dar' Măria Ta ai uitat, că mai aveam o vorbă cu ursul, care n'a vrut să aștepte de loc, și atât mai rău pentru el.

Elena alese doi porumbi frumoși, pe cari îi puse să se frigă pe jăratie; apoi dăte unul lui Stefăniță; ear' celalalt îl mănăca ea. Servitorului îi tresălta

inima de bucurie, când o vedea mușcând boabele cu dinții ei mititei și albi de șoricel

— Ah, ce n'are da, zise Domnița, ca să știu ce s'a făcut bietul Toma, care a avut bunătatea de a-mi împrumuta calul.

— A murit, Măria Ta.

— A murit bietu băiat! și ochii i se umplură de lacrimi. A murit pentru mine!

Stefăniță se depărtă mănăcându-și cu poftă porumbul.

— Și cum a murit? A căzut în mâinile dușmanului?

— Nu, s'a dat el singur.

— S'a dat, și pentru ce? Cum?

— A spus, că el e domnul. Turcii crezîndu-l pe cuvînt, l-au țîrît în drum și-l chinuiau de bucurie, dar' niște țărani, prea proști ca să te aștepti la lucru bun dela dînșii, le-a dat a înțelege că n'au prins decât un soldat ca toți soldații.

și mai târziu. Boabele de hrișcă se scutură foarte lesne și pentru a nu perde din producțiune e bine să începem recolta înainte de a fi pe deplin coaptă, cum se zice în *pirgă*; atunci o luăm la secerat. Dacă voim să o culegem coaptă bine, aminăm secerișul prin Septembrie. Se seceră cu secerea; o lăsăm câteva zile în poloage, o legăm, facem snopi, pe cari îi așezăm în picioare.

E practic ca snopii, când îi transportăm la arie (arman), să-i punem în picioare. După ce s'au mai copt, începem treeratul.

Albina. Th. Sc

Starea economică în America.

Astăzi, după ce și din economii nostri mai mulți au început a emigra în America, credem că nu va fi de prisos, ca să cunoaștem mai de aproape starea economică de acolo. Aceasta cunoaștere o credem de folos nu numai pentru fiecare cetitor, care dorește să-și înmulțească cunoștințele din lumea nouă, ci chiar și pentru aceia dintre viitorii emigranți, cari trecând dincolo de Ocean, vor să se aplica acolo ca lucrători cu ziua la economia câmpului.

De oare-ce în America până acum nu s'au îmbulzit prea mulți la economie, din cauză că se aflau alte izvoare mai bogate de câștig, cultura bucatelor acolo se face numai în pământurile cele mai bune, cari până acum nu sunt stoarse de loc, ear' cele mai rele și șterpe sunt lăsate pentru pășunatul vitelor.

Dar' aceasta nu e pretutindenea într'un fel în părțile de câtră răsărit de pildă, unde au descălecat mai întâiu Europeanii, se simte deja lipsa gunoitiului, de oare-ce pământul a început a nu mai da roade îmbelșugate, pe când în cele dela apus și mează-zi pământul dă roadele cele mai îmbelșugate. Astfel, pe când la noi și în pământurile cele mai bune abia se pot cultiva napii de zahar la câte trei ani, în California de pildă se pot cultiva și câte 10 ani de arândul pe unul și același loc și dau o roadă anuală de câte 300 de măji metrice în hectar.

În părțile de câtră răsărit, pământul e parțelat ca și la noi între economii (farmeri), cari și-l lucră fără cheltueli

prea mari cu ajutorul membrilor din familie, pe când în cele mai despre mează-zi și apus se află domenii mari de ale statului și aristocrației, cari se luoră mai cu seamă cu ajutorul aborului și al elecricității.

În America pe cele mai multe locuri nu se schimbă cultura bucatelor an de an ca pe la noi, ci acolo sunt ținuturi, în cari câte 20 de ani de arândul se cultivă pe unul și același pământ tot grâr, ear' encouruzul se cultivă și câte 50 de ani pe unul și același pământ fără a se gunoi vre-odată locul.

După datele statistice publicate în anul 1900 la 30 Iunie, de cari ne folosim și noi în scrierea aceasta, Statele-Unite din America mai au încă un teritor liber al lor de 371,119,340 de hectare, care nu este împărțit între farmeri, ci se dă numai în arândă. La acesta mai e a se adăuga încă domeniile (pământurile) statului de pe un teritor de 62,620,714 hectare (un hectar face aproape 2 jugere catastrale). Pământul, care s'a aflat în proprietatea farmerilor la 30 Iunie 1900, a fost de 294,479,230 hectare.

Din datele acestea statistice se pot socoti ușor cât pământ liber mai au încă Statele-Unite din America și că prin urmare se înșală ușor aceia, cari cred, că roadele de dincolo de Ocean în viitorul cel mai apropiat o să se impuțineze.

În anul 1900 cultura bucatelor din Statele-Unite a cuprins următorul teritor:

Grâul 17,197,647 hectare sau 26.4%,
săcara 644,016 ha. sau 1%, orzul 1,171,299 ha. 1.8%, ovășul 11,074,344 ha 17%,
encouruzul 33,719,495 ha. 51.8%, hrișca 258,167 ha. sau 0.4%, ear' cartofii 1,056,679 ha. sau 1.6%.

Lângă teritorul de mai sus mai e a se adăuga încă și cel cultivat cu tăbac, bumbac și fânatele. Acestea din urmă s'au estina pe un teritor de 15,843,276 ha. tăbacul pe 240,789 ha., ear' bumbacul pe 9,798,987 ha.

După numărul poporului din anul 1900 pe teritorul Statelor-Unite au fost 4,564,641 economii independente (farme), cari au cuprins un teritor de 623,218,619

acre (252,315,230 hectare), venindu-se pe fiecare economie câte 137 acre sau 55 1/2 hectare.

După-cum arată datele statistice în cei din urmă 10 ani, s'au împărțit din domeniile statului (public land) între farmeri 58,545,176 acre sau 23,702,500 hectare în urma legii «homestead».

Prețul economiilor cu cele apartinătoare de acelea a fost socotit în anul 1900 cu următoarele prețuri:

Prețul pământului și al edificiilor economice 13,279,252,649 dolari sau 66,396,263,245 cor.; prețul mașinilor economice 494,247,467 dolari sau 2,471,237,335 coroane, ear' animalele de economie au fost socotite cu 2,208,767,573 dolari sau 11,043,837,865 coroane sau în număr rotund 80 miliarde coroane. Prețul unui hectar de pământ a fost socotit în anul 1900 cu 316 coroane.

Starea vitelor în Statele-Unite la anul 1900 a fost următoarea:

Cai 13,537,524 capete în preț de 3,015,016,455 coroane sau 222 coroane de cap, vaci cu lapte au fost 16,292,360 capete în preț de 2,567,942,033 coroane sau 157 c. de cap, alte vite cornute 27,610,054 capete în preț de 3,441,915,410 c. sau 124 c. de cap, oi 41,883,065 de capete în preț de 612,348,227 c. sau 14.06 c. de cap, porci 38,651,631 capete în preț de 849,187,837 c. sau 21 c. de cap.

Numărul populațiunii economice a fost la anul 1900 de 8,385,634 suflete, dintre cari 7,717,492 bărbați sau 91.92% și 678,142 femei (lady) sau 8.02%. Peste tot luat în America sunt mai puține femei ca bărbați cu deosebire la economia câmpului. Ce se ține de celelalte ocupațiuni Americanele stau alături cu bărbații lor mai în toate direcțiunile publice ca profesoare, doctorițe, advocate ș. a.

În partea de câtră mează zi, economii din America sunt după naționalitate mai cu seamă Englezi și Francezi, după cari urmează în părțile mai despre mează noapte Germanii, Slavii, Italianii ș. a.

Farmerii se pot cunoaște încă din depărtare, dacă sunt ale Germanilor, Englezilor sau Americanilor, de oare-ce cei dințaiu de regulă își fac casele mai

Atunci afurisiții de Turci s'au infuriat ca niște fiară și l-au chinuit ca pe dracu să le spună dacă era el domnul ori ba.

— Sărmanul Toma! zise ea.

— Ei, noroc că a scăpat, Măria Ta, de o astfel de moarte, zise Ștefăniță.

Domnița văzù imediat, că rana devotatului ei tovarăș era mult mai serioasă decât credea, și se întristă grozav de soartea lui, căci fu apuoat de niște friguri violente și începu să aiureze. În delirul său vorbea într'una de Elena.

Biata femeiușcă n'avea altă hrană decât oășiva porumbi, oăci ursul le măncașe toate proviziile. Ea se ducea regulat să prindă câte vênaturi o'putè, dar' se temea să se prea depărteze de peșteră. Cu mare durere vedea ea că din cias în cias puterile bolnavului scădeau tot mai mult, din cauza lipsei de mâncare, și atunci se hotărî să se ducă să prindă paseri.

Mai întâiu n'a putut omori nici una din ele și deși fasanii erau așa de blânzi,

incât veneau aproape de mâna ei; dar' puțin trecu și deveniatât de dibace încât putea prinde tot vênatul de care era nevoie pentru a se hrăni ea și servitorul ei.

V.

După câteva zile Ștefăniță scăpă de friguri, și căzu într'un somn lung; aceasta îi și trebuia, căci după aceea puterile îi reveneau încetul cu încetul. Într'o zi pe când dormea el pe patul de muschiu înăuntrul peșterei, auzi un fel de țipăt de spaimă, și apoi șgomotul unei lupte îndrăcițe. Într'o clipă sări în sus și căutând o armă nu găsi decât o lanceie atârnată în perete. El puse mâna pe ea și se repezi afară. De abia eșise din peșteră, și văzu pe prințesa, care se lupta cu o lanceie în mină și cu un curaj de leoaică cu doi soldași turci.

Ștefăniță nu-și mai simțea slăbiciunea, el se aruncă asupra dușmanilor

și doborî pe unul din ei cu o lovitură în cap înainte de a fi putut să-l vadă Elena. Celalalt soldat vroia să fugă, dar' servitorul îl omori stringându-l de gât cu propiul seu centurion. Cel dințaiu dintre soldași mai răsufli încă.

— Mai sunt și alți oameni cu voi? întrebă Ștefăniță.

Muribundul dădu din cap negativ, fie că n'a înțeles întrebarea, fie că n'a vrut să spună adevărul.

(Va urma).

GLUME.

Nicolae se duce, se întoarce și spune stăpânei sale:

— Slujnica mi-a spus, că doamna A... e pe patul morții, dar' nu mi-a spus cât timp va sta...

simple, ear' grajdurile mai frumoase, pe când Americanii lucră întors: ei adevărat și fac casele mai frumoase și grajdurile mai simple.

Muncitorii la economie (zileri) abia se află 3 milioane. Între acestia nu sânt socotiți Negrii, Chinezii și Japonezii aplicați în statele mai despre mează-zi, pe cari atât Americanii, cât și Europeanii îi privesc ca pe niște oameni de al doilea rang și nici nu mănăcă cu ei dintr'un blid și la o masă.

Plata muncitorilor de economie se urcă pe zi dela $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ dolar (6—7 $\frac{1}{2}$ cor.) și capătă și mâncare regulată. La casă când muncitorul lucră cu mâncarea lui capătă cu o jumătate dolar mai mult. Femeile capătă cu o jumătate de dolar mai puțin ca bărbații. Copiii mai mari-șori încă pot câștiga pe timpul săpăturii napilor de zahăr câte 4—5 cor. Un lucrător cu carul și cu vitele lui poate câștiga pe zi câte 3 dolari (15 c.)

Schimbarea sau rotațiunea bucatelor pe agrii e cam aceeași ca și la noi: 1 cucuruz, 2 plante de sâpă, 3 grâu sau orz, ovăși sau săcară cu trifoiu, 4 fână până-când se face iarbă destulă și bună apoi se lasă pășunat pentru vite, după aceea earăși se ară și se samănă cu bucate.

Clima în America e tare schimbătoare. Primăvara lipsește cu totul. Vara e tare călduroasă și secetoasă, așa că bucatele se seacă și imblătesc acolo în câmpul liber, unde au și crescut. De aceea pe asemenea locuri bucatele se udă pe cale măiestrită cu ajutorul apelor din apropiere. Toamna e tare lungă și uneori nu ninge până prin Decembrie. Iarna ține numai câte două luni: Ianuarie și Februarie, ba pe unele locuri și numai câte două săptămâni, așa că prin Martie și Aprilie, une-ori este o căldură așa de mare, cum e pe la noi în puterea verii. Atât căldura cât și frigul au o putere mai mare ca pe la noi. Astfel în capitala New York este peste vară o căldură așa de mare, încât mor foarte mulți oameni de insolatie, ear' iarna în luna lui Ianuarie și Februarie este un ger așa de cumplit ca și în Rusia de miază-noapte.

Ioan Georgescu.

Tovărășii de consum și hambare sătești.

(Urmare și fine.)

IX. Stătorirea prețului de vânzare.

35. Prețul de vânzare al mărfurilor se statorțește de direcțiune în înțelegere cu consiliul de control, având ambele foruri în vedere îndeosebi prețul de cumpărare și cheltuielile transportului.

36. Urcarea prețului de vânzare trebuie astfel făcută, ca să fie acoperite cheltuielile avute cu exercițiul afacerilor și cu administrarea și să mai rămână un profit pentru fondul de rezervă, fondul de exploatare și pentru fructificarea părtașilor.

37. Cu purtarea acelor cheltuieli, cari rezultă din întreținerea magazinului să fie împovărate numai mărfurile ținute în magazin.

38. La stătorirea prețului de vânzare al mărfurilor din magazin, se va avea totdeauna în vedere prețul curent de târg.

X. Facerea socotelei și solvirea.

39. Direcțiunea îngrijește, ca prețul de vânzare al mărfurilor să fie fixat la timp și să se facă pentru singuriții tovarăși socoteala imediat la predarea mărfurilor sau cel mai târziu îndată după primirea socotelilor dela furnisor.

40. La facerea socotelei trebuie să fie fixată și ziua până când are tovarășul să achite prețul marfei.

Primind direcțiunea o garanță potrivită, poate să încuviințeze amânarea achitării până la 1 Decembrie a. c.

XI. Cassa și contabilitatea.

41. Direcțiunea poartă grijă, ca socotelile furnisurilor să fie achitate până la termenul scadenței și hotărăște în ce mod să fie întrebuințat profitul rămas.

42. Cassarul însă grijeste, să fie în casă pururea aceea sumă, ce a fost hotărâtă de direcțiune pentru acoperirea cheltuelilor curente.

43. În fiecare lună va înainta cassarul direcțiunii lista restanțelor, care va cuprinde numele tovarășilor restanți și sumele datorite.

Direcțiunea va cerceta cauzele nesolvirii și va hotări modalitățile scoaterii datoriiilor.

XII. Centrala tovarășilor.

44. Intemeiându-se în capitală sau în alt oraș al Bucovinei o centrală a tovarășilor, va stărui Tovărășia plugarilor înregistrată cu garanță mărginită din să comande articolele trebuincioase prin mijlocirea centralei, până atunci însă va îngriji direcțiunea, ca cumpărările să se facă la firme românești sau în lipsa acestora numai la acele firme, a căror onestitate este cunoscută.

B) Vinderea comună a produselor economice.

XIII. Inmagazinarea.

45. Acele produse economice, cari au să fie vândute amăsurat hotărârii adunării generale prin tovarășie, vor fi primite în magazin numai când cuprind astfel de cantități, că vinderea comună să corespundă interesului tovarășiei și al tovarășilor.

46. Fiecare tovarăș însă este îndatorit a vinde prin mijlocirea tovarășiei cel puțin 50% din acel soi al produselor sale economice, ce el a destinat pentru vânzare și adunarea generală a hotărât pentru vinderea comună.

47. Direcțiunea va statori cel puțin 2 zile pe săptămână, în cari să poată înmagazina singuriții tovarășii produsele lor, și va alcătui totodată registre pentru înscrierea soiului și a cantității produselor înmagazinate.

48. La înmagazinare trebuiesc cumpenite produsele în prezența aducătorului, carele va primi un certificat provisor cu numărul curent din registru și semnat de magaziner.

49. Tovărășii primesc la cererea lor din partea tovarășiei pentru produsele înmagazinate drept avans 50—70% a prețului curent.

XIV. Curățirea și clasificarea.

50. Direcțiunea va îngriji, ca produsele înmagazinate să fie curățite cu mașini potrivite și apoi împărțite amăsurat calităților în trei clase.

51. După curățirea și clasificarea produselor, trebuiesc acestea din nou cumpenite și scadențele constatate precum și clasificarea săvârșită induse la numărul respectiv din registru.

52. Codina rămasă se înapoiază singuriților tovarășii, cari primesc totodată în schimb pentru certificatul provisor un certificat definitiv drept copie a registrului completat.

53. Alte soiuri de produse economice, cari nu trebuiesc curățite, vor fi numai clasificate și pentru înlesnirea vânzării lor întocmite prin unelte potrivite.

54. Tovărășia răspunde singuriților tovarășii pentru produsele înmagazinate, va subtrage însă din prețul dobândit la vânzarea lor fiecărui tovarăș interesat o taxă de magazinaj precum și cheltuelile împreunate cu curățirea produselor sau și alte eventuale cheltuieli.

XV. Vânzarea.

55. Produsele înmagazinate se vor vinde numai pe cumpenă și numai cu bani gata, și direcțiunea va stărui, să dobândiască prețuri cât se poate de favorabile.

Sumele încasate vor fi distribuite la finea fiecărei luni între tovarășii interesați după scăderea avansului acordat la înmagazinarea produselor.

C) Împrumutarea mașinelor și uneltelor trebuincioase pentru exploatarea economiei.

XVI. Păstrarea mașinilor și uneltelor și împrumutarea lor.

56. De câtră tovarășie vor fi păstrate numai acele mașine și unelte trebuincioase pentru exploatarea economiei, cari au fost hotărâte de adunarea generală ca să fie împrumutate la singuriții tovarășii.

57. Direcțiunea va întocmi registre, în cari se vor înscrie acei tovarășii, cari voiesc să împrumute dela tovarășie mașinele și uneltelile trebuincioase lor, inducând acestia totodată și termenul pentru împrumutare.

58. La împrumutare vor fi preferați acei tovarășii, cari s'au înscriis mai întâiu și acestia vor trebui să înapoieze mașinele și uneltelile împrumutate la termenul hotărât de direcțiune.

59. Pentru întrebuințarea mașinilor și uneltelor împrumutate vor solvi singuriții tovarășii o taxă statorită de direcțiune, răspunzând totodată și pentru toate ruinările pricinuite de ei.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului.

Rugare

cătră stimabili membri ai „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului.

Precum îndeobște este cunoscut, tinăra noastră reuniune agricolă se susține aproape numai din taxele dela membri. Deasemenea este cunoscut, cum în schimbul acestor taxe comitetul cen-

tral al reuniunii împarte an de an între membrii reuniunii în mod gratuit fel de fel de semințe de nutrețuri, de cânepă italiană, apoi pădureți, altoi, gaște de soiu etc., ba în timpul din urmă, încât a îngăduit starea materială, s'au procurat mai multe vițele și oi de soiu cari s'au dat și ele membrilor, tot în mod gratuit, spre prăsilă. Spre a răspândi în cercuri cât mai largi folositoarele povețe despre unii s'au alți rami de economie, comitetul a tipărit unele cărți pe cari parte le împarte gratuit, parte le pune în vânzare cu preț redus. Fără a aminti de dese înțiriri agricole, de tovărășile agricole și de însoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen, întemeiate la stăruința și cu conlucrarea noastră, ținute la fața locului prin comune, comitetul pune la cale an de an ținerea a câte unei expoziții de vite și de poame, expoziții împreunate cu distribuire de premii în bani. Îndeosebi în anul de față, Reuniunea noastră, cu scop de a da industriei de casă estinderea și importanța pe care o are în economia casnică a țerancii noastre, a aranjat cu mari cheltuieli de timp și de bani atât de bine reușita expoziție industrială, faptul acesta ne-a ridicat vaza pe decenii înainte.

Aceste premise, cererea ce o adresăm membrilor noștri este, să binevoiască a lua la cunoștință pe calea aceasta, că cu scop de a se pute încassa taxele cu mai multă ușurință și fără cheltuielă — cuitanțele despre taxele pro 1902 ne-am luat voia a le transpune oficiilor protopresbiterale din Sibiu, Călugăre, Mercurea, Sebeșul-săseșc și Noerichi, cari oficii au primit cu multă prevenire încassarea acelor, prin organele ce le stau la dispoziție.

Suntem în firma credință, ca stimabili noștri membri, pătrunși de însemnătatea reuniunii, pe cari datori suntem să o susținem cu toții, nu ne vor lipsi de valorosul sprigin oferit și până aci, și pentru ceea ce îi rugăm să primească și pe această cale sincera noastră recunoștință și asigurarea despre frățesca dragoste ce le-o păstrăm.

Sibiu, 20 Noemvrie n. 1902.

Intrunire agricolă.

Invitare.

În conșlegere cu fruntașii comunei Nucet subscrișul comitet central va ține Duminică la 30 Noemvrie n. a. în numita localitate o

Intrunire agricolă,

la care vor tracta pe lângă alte chestiuni de interes general economic și afacerea întemeierii unei însoțiri de credit sătești sistem Raiffeisen.

Inceputul la orele 11 a. m.

Ne luăm voie a invita la aceasta intrunire pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 22 Noemvrie n. 1902.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Dem. Comșa,
president.

Vic. Tordășianu,
secretar.

SFATURI.

Foloasele și primejdiile poamelor.

Nu este o esagerare când se afirmă, că pentru mulți oameni vara hrana de căpetenie sunt poamele, mai cu seamă când aceste sunt ieftine. Toate soiurile de poame sunt foarte bogate în apă; la o mie de părți de poame se află 870 până la 880 părți apă. Mai mic este cuprinsul în zahăr; la 1000 părți poame proaspete se vine dela 60—180 părți zahăr. Mai mult zahăr se află în struguri, apoi în cireșe, pere, mere și fragi. Poamele conțin foarte puțină albumină, dar foarte multă decstrină. De oare ce substanțele principale de nutrițiune a corpului sunt albumina, hidratul de cărbune și grăsimile, poamele cari conțin numai hidrate de cărbune nu au o valoare nutritivă însemnată. Ele au însă alte calități de mare importanță pentru sănătatea corpului, fiindcă conțin acide vegetale și săruri nutritive. Acidele aceste au un efect salutar asupra sucului gastric și afară de aceea au proprietatea de a împedea intrarea în descompunere a elementelor. Poamele sunt cu drept cuvânt considerate ca promovătoare a digestiunii și de aceea se mănâncă fructe des după masă. Sărurile nutritive sunt mai cu seamă fosfat de calciu și magneșiu, cari sunt foarte folositoare dezvoltării corpului. Noi perdem zilnic prin schimbarea materiei o parte din sărurile nutritive, pe care trebuie să le suplînim prin mîncarea de poame și de supă. Pe lângă aceste proprietăți escelente poamele au și însușiri primejdioase, dacă facem abuz de ele, căci provoacă catar de stomac și de intestine, din care se nasc alte boale foarte primejdioase. Este bine să mîncăm poamele ferte și să ne ferim ca să înghițim sîmburii. Dacă mîncăm poame mai mari să le curățim coaja.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Nouă mine de cărbuni. În munții județului Dâmbovița s'au descoperit întinse straturi de cărbuni, cari se exploatează de o societate.

Până în prezent, cu toate greutățile ce se întâmpină, s'au scos 30 vagoane de cărbuni de o calitate superioară.

Viile din România. După ultima statistică întocmită la ministerul domeniilor, viile din România ocupă în anul acesta o întindere de 142.714 hectare, dintre care 132.021 vii vechi, 9068 vii replantate cu viță indigenă și 1622 cu viță americană.

O dispoziție umană. Ministrul Horánszky a dispus, ca și funcționarii inferiori, servitorii și diurniștii să capete în caz de îmbolnăvire diete și spese de cură, dacă dovedesc, că nu s'au îmbolnăvit din vină proprie.

Milioane făcute fum. Direcțiunea regiei tutunurilor din Budapesta publică datele, cari arată câte milioane a încasat din vânzarea produselor de tutun. Țigări s'au vîndut 247 mil. 299.821 bucați, țigarete 590 mil. 544.145 buc., tutun 214.384 chgr. tabac (de na) 22.072 chgr. Suma încasată din 1 Ian. până la finea lui Iunie e de 50 mil. 488.361 cor.

Tîrg în Arpașul-de jos se va ține din 14—16 Dec. a. c. în locul celui ținut în Octovrie.

Vînzarea de semințe de pădure.

Ministrul r. u. al agriculturii a alcătuit un conspect despre semințele de pădure, oferite spre vânzare de către proprietarii de păduri din țeară, care se poate consulta în biroul camerei de comerț și industrie din Brașov.

FELURIMI.

E dureroasă moartea? Această întrebare preocupă probabil milioane de oameni și teama de moarte își are de sigur originea în nesiguranta în care stă învățit aceasta chestiune. Deși nu se poate răspunde în mod categoric, totuși din nenumăratele observațiuni făcute pe lângă muribunzi s'a constatat, că câte-va minute ba chiar câte-va ceasuri înaintea morții, nu mai există nici un sentiment de durere. Morții îi precede un fel de narcosă, de adormire, întocmai cum se întâmplă cu cloroformizarea.

Un mare medic și fiziolog dă următorul răspuns: »Eu n'am motive de a admite, că moartea e tot pe atât de nedureroasă ca și adormirea în urma unei zile oboșitoare. Persoane, cari au fost crezute moarte în urma unui înec sau în urma unui alt accident, și au fost readuse în viață, ne asigură, că n'au resimțit nici un fel de durere. Ceea-ce se chiamă lupta cu moartea, nu e în realitate decât ceva automatic și nu e resimțit».

Pe cât știm, nu ne putem aminti nici o persoană care, fiind readusă în viață, după o moarte aparentă, să nu fi mărturisit, că moartea departe de a fi dureroasă, e chiar plăcută.

Un om celebru, care fusese readus în viață în urma unei morți aparente, mărturisise, că înainte de a-și pierde conștiința, ar fi auzit o muzică extrem de plăcută. O identică senzație avusese un om care era să se înecă. O femeie, care fusese lovită de un trăsnet, mărturisise că e adânc convinsă, cum că moartea prin trăsnet trebuie să fie fără durere, de oare-ce dînsa adormise ușor. Un om, căruia i-se rupse ștreangul dela spânzurătoare, avusese viziunea ca și cum ar fi intrat în paradis, încunjurat de toate mărețiile.

Fiziologii susțin, că înaintea morții dispăre mai întâiu simțul apoi inteligența. Ori-unde nu există simț, nu există durere. Moartea în ori-ce caz nu e atât de dureroasă precum se supune. Terminând voi repeți cuvintele celui filosof: »Nu știu pentru-ce m'aș teme de moarte. Drumul pe care l-au făcut mii de milioane de oameni înaintea mea, îl voi pute face și eu».

Joc „de a pălăria“. Așa se numește ultimul joc de societate berlinez. E caraghios de tot. În loc de ceasca cu ceai, feciorii servesc, pe la 10 ore sears, o duzină de forme de pălării de damă conținînd panglică, o pană, muselină, ață, un ac. La un semnal dat de un clopoțel, fiecare din domni de față, ia una din forme și accesoriile și începe să confecționeze o pălărie. După zece minute, cei doisprezece Adonis își depun lucrul numerotat pe o masă și scumpele doamne defilează pe dinaintea celor doisprezece scărbe. În urma acestui examen, se acordă un premiu câștigătorului și musafirii se despart închipuindu-și că au petrecut în lege.

O vîzurăm și pe asta!

CRONICĂ.

Procesul „Cărții de Aur“.

În 24 Noemvrie n., s'a început pertractarea procesului „Cărții de Aur“, înaintea juriului de presă din Cluj.

Pertractarea a condus-o br. *Szent-Kereszt Zsigmond* jude de curie ca president, avându-și de juri votanți pe d-ni Reibold Artur și Szász Béla.

După citirea actului de acuză, care a durat aproape o oră, s'a început procedura de dovedire. Cererea acusatului, ca pentru întregirea pertractării să fie ascultați mai mulți experți, a fost respinsă de tribunal. A urmat apoi rechișitorul procurorului și apărarea, susținută de dl adv. Cor. Brediceanu.

Pertractarea s'a continuat și a doua zi. Declarând juriul de vinovat pe dl Păcășianu, tribunalul i-a dictat următoarea pedeapsă:

Opt luni închisoare de stat.

Patru sute cor. amendă.

Una mie cinci sute optzeci și șapte cor. spese.

Di Păcășianu a fost deținut imediat.

Alegere de protopresbiter. Sinodul protopresbiterial al tractului *Mercuri* este convocat a se întruni pe *Marți în 8 Decembrie n. c. în Mercuria* pentru a se săvârși actul alegerii de protopresbiter. Comisar consistorial este *I. Droș*, protopop și asesor consistorial.

† *Nicolau Vlad*, jude de trib. în pens., a răposat în Sibiu, în 22 Nov. c., la 10^{1/2} ore seara, în etate de 79 ani. Înmușumântarea s'a făcut azi, la 3 ore p. m., în cimiteriul gr.-or. din suburbiul *Iosefin*, asistând un public numeros. Fie-i țărina ușoară!

O nouă fundațiune. Răposatul octogenar, *Nicolae Vlad* a lăsat prin testament o fundațiune de 48,000 cor. pentru stipendii. Fundațiunea va fi administrată de consistorul nostru din Sibiu.

Fapta generoasă a răposatului se laudă de sine.

Advocat român în Macedonia. Aflăm, că la Constantinopol dintre o sută de candidați pentru a căpăta diploma de advocați, au reușit numai trei; dintre acestia unul este tinărul român *Constantin Metta*, care este și licențiat al facultății de drept din București. Săptămă trecută a plecat la Bitolia, unde se va stabili cu reședința. Dl *Constantin Metta* este primul tinăr macedonean, care obțină acest succes mare și primul avocat român în Turcia. Causa națională din Macedonia este în drept să se aștepte la îndeplinirea multor speranțe frumoase din partea acestui tinăr, care pe orizontul întunecat al stării de lucruri de astăzi, apare ca un luceafer pentru Românii Macedoneni.

Câne turbat. În Hamba a mușcat un câne turbat alți câni. El a fost omorât și ceilalți sunt închiși. Lucrul acesta îl spunem numai, ca să aducem aminte, că tocmai pe timpul acesta turbă cel mai mulți câni. O cauză principală e lipsa apei de beut. Când e zăpadă, cânele se folosește de asta, acum, pe vremuri așa uscate, află numai gheață. De aceea trebuie griji, ca cânele să aibă apă de beut.

Concert în Sibiu. Precum aflăm cu plăcere, celebrul nostru cântăreș de operă, baritonistul *Demetriu Popovici*, intenționează a da la începutul lui Decembrie a. c. aici în Sibiu un concert. Credem că publicul sibian și din jur va primi cu bucurie aceasta știre și nu va scăpa ocaziunea de-a pute din nou admira pe domnul *Popoviciu* în arta sa.

Preot militar român decorat. Din Viena ni-se scrie, că preotul militar dl *A. Florian* a fost decorat din partea Majestății Sale cu Coroana de aur pentru merite.

„Foaia școlastică“, nr. 22, are următorul sumar: Cum poate să țină învățătorul pas cu progresul timpului? — Raport general despre activitatea „Reuniunii învățătorilor gr. cat. etc.“ pe anul 1901/2. — *Ioan Frideric Herbart*, Schițare de prelegeri pedagogice. — Să nu pedepsim copiii trupește. — Masa studenților din Blaj. — Timbrarea cererilor în afaceri de-ale fondului regnicolar de pensiuine. — Raportul casarului. — Convocare. — Corespondență etc.

Moarte de om pentru un porc. Locuitorul din Chișoda (Bănat) *George Caragianu* cumpărase zilele acestea dela vecinul său *Iefta Iurgu* un porc cu prețul de 28 florini. *Caragianu* îi rămase dator lui *Iurgu* 8 florini, promițând că va achita acest rest în scurt timp. Dar *Caragianu*, care spusese, că va ucide porcul, nu l-a ucis, ceea-ce l-a făcut pe *Iurgu* bănuitor. El urmăria acum pe vecinul său, să vadă ce face cu porcul, căci se temea să nu rămâie păgubaș de cei 8 florini. Într-o dimineață observă *Iurgu*, că *Caragianu* vrea se ducă porcul la *Timișoara* să-l vândă. Se duse deci la vecinul său, voind să-l împedecă a-și vinde porcul, până nu-l va achita datoria. Vecinii se apucară la ceartă și bătăie. Când se băteau, eată că vine *Arsa Caragianu*, fiul în etate de 20 ani al cumpărătorului, și văzû cum tatăl său fu lovit peste cap cu un ciomag. *Arsa* se infuriă, alergă în casă și luând un cuțit, îl implântă lui *Iurgu* în inimă. Nenorocitul muri pe loc. Uoigașul a fost arestat.

Din „Cartea de compunere“ a d-lui *Iuliu Bîrov*, învățător, a apărut și cursul al II. pentru cl. V. și VI., așa că învățătorii au la îndemână un op complet pentru deprinderile stilistice. Și în partea a doua lecțiunile sînt tractate după treptele formale. Materialul e grupat după 3 graduri: copierea, imitațiunea și producățiunea liberă. La gradul ultim sînt tractate epistola și actele private și publice.

Cursul I. costă 50 bani, al doilea (188 pag., leg.) 1 cor. + 20 bani porto, și se pot comanda direct dela autor, în *Nagy-Tikvány*, p. *Kákova*.

Crime. Din *Lăpușnic* (Caraș-Severin) se scrie, că flăcăul *Iosif Goșă* jurase lui *I. Bihoiu*, care avea mai multă trecere la o frumoasă din sat, răsbunare. Într-o noapte l-a pândit în tovărășie cu fratele său mai tinăr și când venia *Bihoiu* dela mireasa lui, l-a tocat în cap. La strigătul lui a alergat tatăl lui *Bihoiu*, dar și pe acesta l-au măciucat. Tata și fiul au rămas morți, cei doi ucigași sînt prinși.

— În *Mutnicul-mare* (Bănat) a fost ucis un țeran. Prepusul a căzut chiar pe primarul comunei, care a fost numai decât depus. Tot acolo a fost ucis păcurarul *Petre Avram* de alți doi păstori. Vice-comitele a făcut raport special despre aceste crime, cari s'au înmulțit din samă afară în partea aceea, dovadă tristă, că o samă de oameni sînt lipsiți de frica lui D-zeu.

Neorolog. Ni-se scrie din *Bistra*: Ziua de 22 l. c. a fost una din cele mai triste zile pentru unii fruntași din comuna *Bistra*. Atunci am petrecut la locul de odihnă pe *Georgiu Drajea*, unul din cei mai harnici membri ai „Reuniunii de muzică și cântări din *Bistra*“. Înmușumântarea s'a început la 1 oră d. a. Actul funebral l-a îndeplinit on. d-ni preoți, *Alexandru Papiu*, *Petru Simu* și *Romul Marcu*, toți 3 din loc. Cântările funebrele le-a cântat corul din loc cu lacrimi în ochi. În biserică s'a făcut prohodul. După aceasta preotul *Petru Simu*, prin cuvinte foarte frumoase a arătat însușirile bune ale decedatului și a zis, că unu'a fiecei via din coriști, viața și faptele repositului *Georgiu Drajea*, să-i servească de model, ba nu numai coriștilor ci întregii comuni. După aceasta prin cuvintele preotului și-a luat rămas bun dela neconsolabila soție și 4 prunci, și în fine dela consoții săi, cu cari împreună a servit în casa lui Dumnezeu. De pe marginea mormântului în numele decedatului parochul *A. Papiu* a rostit ultimul cuvânt de adio, care din ochii tuturor a stors lacrimi. D-zeu să-l ierte! Un corist.

— Cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor, consăngenilor și cunoșcuților, că prea iubita mea soție *Ana Nicola* născ. *Condor* a încetat din viață, Joi în 20 Noemvrie n. la 3 ore dim în al 30-lea an al etății și al 9-lea an al fericitei sale căcătorii. Înmușumântarea s'a făcut Sâmbătă în 22 Noemvrie n. în cimiterul gr.-or. din *Alba-Arada*. Jalnicul soț *Nicolae Nicola*, preot.

Faptă îngrozitoare. În oceanul pacific se cufundase un vapor; 8 dintre oamenii de pe el au avut timp să-și facă o plută, pe care s'au scăpat, fără să-și poată încă lua cu ei ceva de rîndul mîncării sau al beuturii. Cinci zile au plutit pe ocean și în restimpul acesta unii înebunind s'au apucat să sugă unul dela altul sânge. O femeie, dela care au supt sânge pe când durmia, a murit din cauza slăbirii.

150 de oameni înecați. După cum se anunță din *Sulina* (România), vaporul italian „*Bornia*“ părăsise portul cu 237 pasageri turci, greci și italieni. Două ore după aceea a dat un signal de primejdie. Căpitanatul portului a trimis numai decât bărci de salvare, cari au ajuns la vapor chiar când se cufunda. 82 persoane au putut fi scăpate, celelalte și-au aflat moartea în valurile Mării-negre. Între cei înecați e și căpitanul vaporului, care n'a voit să-și părăsească corabia.

Foc. Ni-se scrie din *Noul-român*: Duminecă în 10/23 Noemvrie, a izbucnit în biserică românească un foc după ce eșiră oamenii din biserică. Paguba a fost cam de 50 de coroane, arzând un prapor frumos, icoane multe și mese. Causa a fost, că crâșnicul a lăsat lumini aprinse. Un pantofar s'a dus la părințele cu niște galoși. Auzind focul trăsînd în biserică, a stricat ușa și a tras clopotul vestind să se adune oamenii, cari alergînd au stins focul.

La fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiu, au dăruit următorii: *Dr. Victor Bontescu*, honved 1 cor.; *Dr. Lucian Borcia*, candidat de avocat 20 bani; *Nicolae Macrea*, honved 1 cor.; *Petru Tincu*, funoș 20 bani; *Constantin Băilă*, honved 1 cor.; *Victor Tordășianu* 20 bani; *Vasile Criganu*, notar în Cornățel 60 bani.

Hymen. D-ra *Augusta Vlăduț*, fca directorului de bancă Iuliu Vlăduț din Turda și al *Valer Moldovan*, cand. de adv. și-au sârbat cununia Sâmbătă, în 22 l. c. în biserica gr.-or. din Turda.

Logodiți. *Anița Russu* și *Ioan Ofoiu* anunță fiancesa lor.

Dr. George Moga, medic de regiment la reg. de infanterie Nr. 50, staționat în Alba Iulia, a făcut cu succes eminent examenul de medic de stat major, înaintea comisiei examinătoare din Viena. Între 26 candidați Dr. G. Moga a eșit primul.

O familie ară. Lucrătorul I. Moldovan, ocupat lângă Begheiu (Bega, Bănat), și-a făcut o colibă, în care locuia nevasta și cei trei copii ai lui. În 15 l. c. noaptea s'a aprins coliba pe când întreaga familie dormea înăuntru. Tatăl s'a pomenit, când l-au fost ajuns deja flăcările, dar a mai avut atâta timp, ca să și deștepte nevasta și să scoată un copil afară. Când ea s'a sculat între părinții de nou în colibă, ea s'a mântușcă pe ceilalți doi copii, coliba s'a arde și copiii s'au făcut scrum. Părinții și copilul scăpați sunt în spital, având și ei rane grele.

Cutremure de pământ. Întreaga Americă centrală și cea de sud par a fi un singur vulcan. De curând au fost cutremure de pământ în Guatemala, unde s'au prăpădit mii de oameni, înecându-se în gaze veninoase și lavă fierbinte. Pe lângă năpasta aceasta mai e și alta: cete de tâlhari cutrieră țeara și omorâ pe fugarii scăpați de vulcani, ca să-i jefuească.

Din oraș — sat Bacăhescul mare e un oraș cu peste 22 mii de locuitori. Locuitorii însă nu mai sunt în stare să supoarte cheltuielile cele mari — aruncurile comunale sunt de 87 procente — și acum își bat capul, cum și-ar pute preface orașul în sat. Orașe de felul acesta mai sunt și altele.

Pentru onomastică. Președintele Reuniunii sodalilor români din Sibiu, dl *Vic. Tordășianu*, din prilejul onomastice sale, contribuie la „Fondul de 20 bani”, creat pentru achiziția unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români: 5 cor.; la „Fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români” 5 cor.; la „Fondul Masa învățăcelor meseriașilor români” 5 cor. și la „Fondul Asilului”, întemeiat de „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu” 5 cor., în total 20 cor.

Un fugar dela miliție. Măcelarul din Bistrița, cu numele Balischer, care servia la artilerie în Sibiu, a desertat înainte de asta cu câteva săptămâni și s'a dus la Reghin, unde de trei săptămâni trăia la proprietarul Gunesch. Acesta îi spunea, că a fost bolnav și că are concediu de trei luni. Gunesch, care e o rudă îndepărtată a lui Balischer, l'a crezut cu atât mai virtuos, cu cât desertorul își ținea un braț mereu țepăn. Zilele acestea însă Gunesch s'a dus cu nevastă sa la Bistrița și lăsa pe Balischer să i păzească casa. Balischer însă și-a arătat recunoștința pentru ospitalitate cu aceea, că a vândut în absența lui Gunesch și tot vinul din pivniță, pe care l'a furat hainele și a mai estorcat și dela negușătorul de făină Margesiu 120 coroane. Îmbrăcat astfel în haine bune și cu punga plină de bani a luat drumul spre comuna Petelea, unde a fost prins de gendarmii tocmai în momentul, când își tocnea o căruță, cu care se plece mai departe.

Foamete în Finlanda. După știri venite din Petersburg, în Finlanda va fi anul acesta o foamete mai grozavă ca în anul 1900. Miseria populației e îngrozitoare și milioane ar trebui, ca să se poată alina.

Din America. Am fost obișnuiți să aducem tot vesti bune despre purtarea Românilor noștri din America. Acum primim din Canton (Ohio) o scrisoare, care va produce multă supărare. Ni se scrie adică:

Eată ce isprăvuri fac Românii din Sâmbăta infer. prin America - de nord. Venind aici să-și agonisească ceva pe viitor, dar adunându-se toți consătenii la oaltă s'au hotărât să bea niște bere de părere bună, căci au scos doi oameni venind din patria noastră. Bând mai multă bere s'au călmăcit la cap și au început pricina între George Muntean și Nicolae Berteș, adică Nicolae Berteș, ca cumnat n'a vrut să lase pe G. Muntean să se bată cu Vasile Șuteu, dar s'au apucat și s'au bătut cumnații la o altă, George Muntean a luat o sticlă și o arunce în Vasile Șuteu, acesta a eșit afară și din nenorocire a dat sticla în perete și s'a spart și o țandără de sticlă a sărit în ochiul lui Ioan Gavrilă spargându-i-l de au trebuit să-l scoată medicii afară și lui George Muntean i-a apucând urechia N. Berteș cu dinții, rămânându-i jumătate în gură. Văzând, că George Muntean e plin de sânge au luat o cană și i-au spart capul lui N. Berteș în patru locuri. Ceialaltii, aproape 20 de persoane au fugit afară pentru frica poliției, dar fiind casa la o parte de oraș și a fost noaptea la orele 12, n'a băgat de seamă poliția numai la un târziu de o jumătate de oră s'au întors Vasile Șerban cu Valer Mândrea de i-au despărțit, că altfel se omorau. După ce i-au despărțit, G. Muntean s'a dus la cartirul lui Vasile Șuteu și l'a aflat în pat dormind; s'a pus și l'a bătut și a fugit. Dimineața i-au dus pe toți la oficiu fabricei, adică George Muntean cu urechia ruptă, N. Berteș cu capul spart și Vas. Șuteu cu capul umflat, Ioan Grăvilă cu ochiul spart. Momentan au telefonat după 2 doctori și i-au operat, așa dară după ce i-au operat, i-au și judecat să plătească lui Ioan Grăvilă 100 dolari pentru ochiul.

Unul din cei de față.

Familie pustiită. Un caz grosnic și fără pădine comitat în comuna Tînta din comitatul Sáros. Femeia învățătorului Konecsni a tăiat cu briciul grumazul a trei copilași ai sei. Lucrurile s'a întâmplat astfel:

În Tînta s'a zidit școala nouă și cu îngrijirea edificării s'a însărcinat învățătorul, care însă nu a manipulat nici un ban și prin urmare nu avea răspundere. Înainte cu trei săptămâni s'a constatat, că cheltuielile zidirei nu corespond în tocmă preliminarului de speze și spre scopul acestor socotelile s'au predat unei comisii spre lichidare.

Femea slabă și fricoasă a învățătorului a fost îngrijită, că bărbatul ei, de altfel de tot nevoințat, va avea plăceri, de aceea nu ocaziunea lichidării a ascultat la ușă. Sufletul ei temător s'a mișcat și mai mult la auzul unui cuvânt pronunțat de un membru al comisiei, amenințând pe învățător:

— Vă voi băga pe toți în temniță!

De aci încolo nefericita femeie necutenit a tremurat de soarta bărbatului, care înzădar o liniștea, că nu e absolut vinovat în afacere. Acum în urmărea parea a se fi mai liniștit și dînsa. Ieri dimineață s'a apucat foarte liniștită de lucrurile ei. Bărbatul i-s'a dus de acasă — cum spunea — să ajute în cancelaria notarială. Abia însă a eșit din casă nefericita femeie s'a închis cu copilașii ei trei în odaie și cu briciul le-a tăiat unul după altul gâtul.

Cătră 10 ore s'a reîntors bărbatul și aflând ușile încuiate, a bănuț sevaru. Cu ajutorul unei scări a pătruns prin fereastră în odaie. Grozavă scenă i-s'a înfățișat. Nevasta sa cu o privire sâlbatică sta cu mâinile înăuntru colț, ear' înaintea ei zăceau cei trei copilași într'un lac de sânge.

Femeea a fost deștinută și transportată în temnița din Eperjes, unde stă sub observarea medicilor. Starea ei sufletească acum e normală. A declarat, că a voit să se ucidă și pe sine, dar bărbatul într'aceste a sosit acasă și a împedecat-o.

Intr'o cafenea. *Băsta*, strigă o Englezoaică groasă, deschide fereastra, mă năbușesc.

— *Băsta*, strigă o altă Englezoaică — dar' foarte subțirică, închide fereastra, mor!

— Deschide, îți spun.

— Inchiide, n'auzi?

Atunci, un călător, năcăjit chiamă pe chelnăr:

— Lasă fereastra închisă până ce se înăbușe cea dintâi și pe urmă inchiide-o, ca să moară și cealaltă.

Veste bună. Românii din Ciova au cumpărat o moșie străină de 800 jupere. Gazeta lui Kossuth „Függ. Magyarorszag” varsă foc și cătran, fiind că Românii au mai pus mâna pe un pământ, care de bună seamă în veacurile trecute tot românesc a fost, zicând între altele: „După încheierea contractului Valahic au cutrierat satul cântând cântece valahice”. Bucuria era nespus de mare între Valahic, mai vârtos, că Dr. Esery era unicul proprietar maghiar în comună și acum în Ciova n'a mai rămas nici un Maghiar.

Condamnați la moarte prin streang. Păstorii de oi Alexe Dobje și Mihail Bura din Cămarzara (comitatul Sătmarului) au omorât pe păstorul Gheorghe Bura și l-au jefuit. Curtea cu jurați din Sătmar i-a condamnat pe amândoi dineres trecută la moarte prin streang.

Câne turbat într'o școală. În școala primară din Ojdoia (comit. Treiscaune) a intrat zilele trecute un câne turbat tocmai când bășii se pregăteau a merge spre casă. Învățătorul Kovacs s'ari în apărarea elevilor săi, apucă cânele de grumazi, însă cânele printr'o smucitură s'a liberat din mâinile învățătorului și l mușca pe acesta la gât. Biețutul învățător grav rănit fu trimis la institutul „Pasteur” din Budapesta.

Venitele casei domnitoare de Habsburg. Acum din incidentul debaterii asupra proiectului prin care se cere augmentarea listei civile, revista „Tipographia” din Budapesta publică o socoteală despre venitele anuale ale M. Sale Monarchului și ale arhiducilor. Lista civilă din partea Ungariei era până acum 9.300.000 coroane. După noul proiect va fi de 11.300.000 cor. Tot atâta ar căpăta și dela Austria. La oaltă deci 22.600.000 cor. Majestății Sale și curții imperiale și regale. Avera privată a Monarchului face 400.000.000 cor. care constă din bani gata, hârtii de valoare proprietăți de pământ, casteluri ș. a. Venitul curat anual se calculează cu 31.000.000 cor. La zi i-se calculează monarcului 84.931 cor. la oră 3539 cor. Arhiducii, afară de cele 100.000 ce le primește anual fiecare din ei ocupă posturi înalte în armată, apoi fiecare dispune de avere privată. Așa d. e. moștenitorul repausatului arhiduce Albrecht a devenit stăpân peste o avere de 1000.000.000 cor. adică un miliard.

Daruri pentru biserică. Biserica din Șarpatoc a primit următoarele daruri dela Români aflați în America:

Din Șarpatoc: Ioan Țânț, Mihail Ganea, câte 5 dolari 25 cenți; I. Brândușă, 5 dolari.

Din *Daneș*: Nicolae Lazar, Constantin Muntean, câte 2 dolari, Nic. Brânduș, Ioan Neagu, câte 50 cenți; Eronim Cristea, 25 cenți, Mitrofan Brânduș 1 dolar, Ioan Dâlbea, 1 dolar, Iosif Bendorfean, Gavrilă Mosora, Iosif Mosora, Ioan Muntean, câte 25 cenți; George German, Elisaveta German, Ioan Lazar, Ioan Dop, Manuil Lazar, Petru Bunea, câte 50 cenți; Ioan Covaciu, O. Goga, câte 25 cenți; Ioan Hudea, Ioan Gheaja, câte 50 cenți; Zaharie Covaciu, Ioan Hudea, câte 25 cenți; Iosif Oăbaș, Iosif Brânduș, Zaharie Bunea, Ioan Constantin, Nicolae Tilicea, câte 50 cenți; Zaharie Dop, 25 cenți, Zaharie Goga, Victor Cristea, câte 50 cenți; Nic. Dop, 25 cenți, Petru Dop (familia), 50 cenți, Ana Dop (familia), Onisim Dop (fam.), Zaharie Brânduș, Iosif Seleușan, Ioan Brânduș, Ioan Ticușan, Teofil Cristea, Zaharie Muntean, Zaharie Regman, câte 25 cenți. (Va urma).

Omul se naște adese-ori cu microbul distrugerii în sine, deși se prezintă în afară de tot frumos. Mulți sunt, cari sufer de tuberculoză, și totuși au o față sănătoasă și numai ochii pricepător al medicului poate să recunoască boala omoritoare. Tusa continuă e foarte des prevestitorul tuberculozei nemiloase. Prin catarul bronchial, afecțiuni dela virful plămânilor, astmă, nădușeli, catar de plămâni, scupare de sânge, respirație îngreunată, dureri de gât, tuse grea și răgușeală, pielea mucoasă e mai expusă infecțiunii prin bacilii tuberculozei și e de datorința fiecăruia, care sufer de aceste boale, să ia măsuri prealabile. Un mijloc foarte eficace contra tuturor acestor morbiuri este „Pectora”, care a întrecut toate celelalte mijloace recomandate contra acestor boale. Cine vrea să obțină „Pectora” veritabil să se adreseze de adreptul la farmacia „Diana” în Budapesta, Károly körút 5. care îi trimite în pachete à 2 cor.

Dare de seamă La producțiunea din 20 Octomvrie a. o. aranjată de reuniunea femeilor române din Agnita au intrat ca suprasolviri dela următorii domni:

N. Moldovan, protopop 2 coroane 20 bani; Ioan Tot, preot 40 bani; M. Păcală, preot 20 bani; Codoiu Codrean, I. Petrișor, preot, I. Paicu, inv., N. Bobeș, preot, M. Suci, învățator câte 40 bani; I. Savu, preot 20 bani; Nicolae Gavrea, preot 20 bani; Dumitru Duca, notar 1 cor.; Mihail Holerga, preot 40 bani; dl prim-pretor Schreiber 40 bani; Cosma, preot 60 bani. Căroră și pe aceasta cale li-se aduce mulțumită publică. Agnita, 24 Octomvrie 1902. *Maria Părău*, presidenta reuniunii.

Daruri de Crăciun pentru săracii noștri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și vreașă vecinlă.”

Inscripția pe icoana Maicei Domnului, din localul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

E frig! Corpul omenesc are acum ca nici-când altă-dată, mai multă trebuință și de adăpost și de alimente și de îmbrăcăminte. Cei mai favorizați de soarte, cei înzestrați dela bunul Dumnezeu cu averi, și-au adunat până în acest timp de smorțire, în jignitele lor

cele trebuincioase pentru traiu. Mulți sunt între noi însă, cari deși muncit-au din greu în tot timpul, nu le-a fost dat să aibă tocmai pentru acest anotimp al crivețului și înghețului cele mai neapărate pentru încălzirea corpului și a inimii. Ajutorarea celor lipsiți e una din datorințele creștinești profesate de *Isus-Omul*, care pentru a noastră mântuire s'a născut, a viețuit între noi, moarte a luat și eșară și înviat.

Învățăturile dumnezeiești ale mântuitorului lumii să încălzească mai ales acum inimile noastre pentru lucruri bine plăcute și lui D-zeu și oamenilor.

Conduc de aceste considerațiuni de înaltă morală creștinească, comitetul Reuniunii noastre de câțiva ani încoace își numără între a sale datorințe a apela la inimile generoase pentru câte un picur de balsam vindecător pe seama celor lipsiți. Câte mame văduvite și numai cu sufletul în oase și încunjurate de numărugi copii, câți orfani nevinovați și câți oameni scăpătați și neputincioși versat-au lacrimi de mulțumită și înălțat-au rugăciuni de recunoștință pentru toți aceia, cari îndurare au avut pentru ei, și eșarăși câți din cei milostivi n'au avut mulțumirea sufletească bine știind, că din darurile lor, părtași au făcut pe cei cari vrednici sunt de miluire.

Rugămintea noastră prea umilă de data aceasta este, ca cei cari nu trăiesc în lipsuri să binevoiască a ne sta și acum într'ajutor la împlinirea acestei datorințe creștinești.

Darurile sunt a se preda în localul Reuniunii noastre și se vor împărți între săracii noștri în ajunul sărbătorilor Nașterii Domnului.

Sibiu, 12/26 Nov. 1902.

Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Vic Tordășianu, Ioan Apolzan,
president. notar.

MAI NOU.

Dl T. V. Păcățianu a fost pus în libertate.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 10 80—12.—, sâcară 7.——8.20, orz 7.——8.—, ovă 4 20—5.—, cucuruz 6 40—8.— cor. 10 onă 58—66 bani.

Piața banilor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18.80; 20 lei (argint) 18.64; lira turcească 21.40; lira engleză 23.76; 20 marce 23 40; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 252, rubla (argint) 2 45 cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul G. Maroși, Hususiu. Poesile sunt frumoase, dar' prea batjocuritoare pentru o comună întreagă.

Dlul Pavel Gruescu, Clec. Adresează-te la societatea economică „Agricola” din Hunedoara.

Reuniunea de lect., Telsiu. La societ. econ. „Agricola” din Hunedoara.

Dlul Em Corfariu, Agnita. În foaia noastră nu s'a publicat nimic, de aceea trebuie să te adresezi la „Tel. rom.”

Ab. 5671. Dalboșef. Sânt bune, dar' pentru noi Români sânt bune tovarășile Raiffeisen, la cari sânt stăpâni cei-ce le înființază. Cereți statute dela dl Victor Tordășianu din Sibiu. De altminteri am publicat și noi.

Dlul Petru Duncea, Livadia. Dicționarul maghiar-român îl capeși la W. Krafft. Adresează-te lui, căci are mai multe feluri.

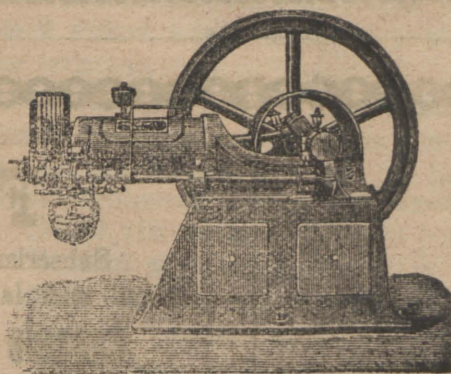
Dlul G. Giontea. Premiile se scot în persoană și se subzorie primirea lor.

Dlul I. Dobre, Reten. Sânt mulți fără lucru și aiei.

Dlul Ioan Zolagă, C-S. Mărtin. Dela W. Krafft, Sibiu, broșura „Ostașii noștri” de V. Alexandri cu 30 bani + 5 porto.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni Isif Warschall.



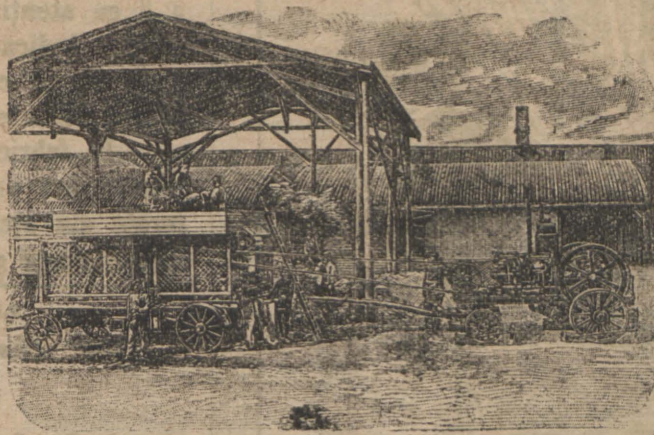
De însemnătate pentru morari și toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO”

cea mai ieftină și mai bună putere motrice pentru îmblătire.

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO” de petroliu,



renumit pentru simplitatea sa, ieftinătatea cu care se poate mina, minarea ușoară, siguranța folosirei.

Langen & Wolf,
fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo espot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminare de prețuri se dau gratuit. 78 7—12

De închiriat

este în Oena-Sibiului (Vizakna) sub nr. 752, la poziție bună o casă potrivită pentru deschiderea unei prăvălii. Casa constă din 2 odăi, șură, grajd și grădină mare. 86 2-2

Informațiuni la **Susana Lazar**, Sibiu, strada Morii nr. 18.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin călindar românesc



Călindarul Poporului pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de 40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipografiei”, societate pe acții în Sibiu, strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării din țară.

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștința prea onoratului public din localitate și provincie, că

franzelăria și magazinul de făină

din strada Cisnădiei nr. 44 le-am strămutat în strada Urezului nr. 27, mai nainte M. Reinhardt.

Mulțumind onoratului public pentru binevoitorul sprijin, rog a mă onora și în localul cel nou, promițând că voi mulțumi după puteri onorabila clientelă.

Totodată se primesc și comande pentru pomeni.

Cu stimă

Petru Moga,

franzelar în Sibiu strada Urezului nr. 27.

87 1-2

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.



Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 8 37-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscrierilor mi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru bisericile și comune casse după înțelegere cu plățire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumână Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcel-mare Nr. 8.

9 15-26